HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

Eduskunta
Talousvaliokunta

LAUSUNTO
16.1.2023

Viite: HE 296/2022 vp

Talousvaliokunnan sähköposti 3.1.2023

LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE YHTEISVASTUUTOIMENPITEISTÄ KAASUN TOIMITUSVARMUUDEN TURVAAMISEKSI VIRON KANSSA TEHDYN SOPIMUKSEN HYVÄKSYMISESTÄ JA VOIMAANSAATTAMISESTA

Talousvaliokunta on pyytänyt Huoltovarmuuskeskukselta kirjallista lausuntoa otsikon asiasta. Huoltovarmuuskeskus on tutustunut hallituksen esitykseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Huoltovarmuuskeskus katsoo, että kyseessä olevalla Suomen ja Viron välisellä kaasun yhteisvastuusopimuksella Suomi täyttää kaasun toimitusvarmuutta koskevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa artikla 13:ssa säädetyt velvoitteet.

Edellä mainitun artiklan mukaan yhteisvastuusopimuksen käyttöönotto olisi viimeinen keino varmistaa suojattujen kaasuasiakkaiden kaasun saanti. Sopimuksen käyttöönotto edellyttää kaasun toimitusvarmuuden vakavan toimitushäiriön tilannetta (hätätilaa). Tätä ennen pitää suorittaa kaikki kaasun toimitusvarmuuden hätätilaa koskevassa suunnitelmassa mainitut toimet. Yhteisvastuutoimien käytöstä aiheutuvat kulut maksaa toimista hyötyvä taho.

Suojattujien kaasuasiakkaiden kaasun kulutus Suomessa ja Virossa on suhteellisen vähäistä. Lisäksi yhteisvastuusopimuksen piiriin ei kuulu kaikki suojattujien asiakkaiden kaasun kulutus. Yhteisvastuusopimuksen perusteella Viro voi pyytää kaasun yhteisvastuutoimia Suomen lisäksi myös Latvialta.

Suomessa otettiin joulukuussa 2022 käyttöön kaasun siirtoverkkoon liitetty uusi suuren kokoluokan LNG:n tuontiterminaali Inkoossa. Lisäksi Suomessa käytössä siirtoverkkoon liitetty pienen kokoluokan LNG:n tuontiterminaali Haminassa sekä off-grid tuontiterminaalit Porissa ja Torniossa. Latviassa on käytössä suuri kaasun maanalainen varasto. Kaasumarkkinoiden ja -infran toimivuus sekä riittävät kaasun huoltovarmuustoimet vähentävät yhteisvastuusopimuksen mukaisien toimien tarvetta.

Timo Vapalahti
Vanhempi varautumisasiantuntija, polttoainehuolto